

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนน้ำในประเทศไทย ปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตร และการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดความต้องการใช้ทรัพยากรน้ำเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และยิ่งก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำต้นทุนให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต นอกจากนี้การจัดการทรัพยากรน้ำที่ขาดประสิทธิภาพยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ (นภาพร พานิชชาติ, 2546: 4)

จากปัญหาการขาดแคลนน้ำได้นำไปสู่ประเด็นของความขัดแย้ง และการแข่งขันทรัพยากรน้ำ ซึ่งเกิดขึ้นหลายแห่งในประเทศไทย อัมพวา ประจวบคีรีขันธ์ และนครดาว แพทย์กุล (2543: 18-19) ได้กล่าวถึงยุคของการแข่งขันน้ำ จากการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งออกในระบบตลาดโลกได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมในเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรน้ำ โดยได้จำแนกความขัดแย้งในสามระดับคือ ระดับที่หนึ่ง ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำภายในชุมชนท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากกลุ่มน้ำเดียวกัน ระดับที่สองความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำในชุมชนท้องถิ่นกับภาคเมือง และระดับที่สาม ความขัดแย้งระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับรัฐ ดังนั้น ปัญหาความขัดแย้งเรื่องน้ำจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นถ้าหากยังไม่มีการจัดการน้ำที่ดี

โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ซึ่ง มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด (2538: 20) ได้คาดการณ์ว่าปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ของไทย และสร้างความขัดแย้งกันยิ่งกว่าปัญหาป่าไม้และที่ทำกิน เพราะเป็นทรัพยากรที่ทุกคนต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นภาคที่มีทรัพยากรน้ำที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีสภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นภูเขาจึงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญที่ไหลจากที่สูงมาสู่ที่ต่ำน้ำจึงมีความไหลเชี่ยว ดังนั้น การนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในการเกษตรของภาคเหนือจึงใช้ระบบการจัดการน้ำแบบองค์กรเหมืองฝาย ซึ่ง วันเพ็ญ สุรฤกษ์ (2528: 80) ได้กล่าวถึงการชลประทานราษฎรไว้ว่า การสร้างระบบเหมืองฝายคือ การปิดกั้นทางน้ำในที่ซึ่งมีระดับสูงด้วยการสร้างฝาย และขุดคลองส่งน้ำหรือลำเหมืองให้ไหลไปสู่ที่ต่ำ ทำให้ราษฎรในสังคมของระบบเหมืองฝายมีลักษณะเป็นองค์กรของผู้บริหารการใช้น้ำในการเพาะปลูกและผู้น้ำอย่างมีระเบียบ และ อุไรวรรณ ตันกิมขง (2536) อ้างใน วิวัฒน์ คติธรรมนิตย์ (2536: 341) อธิบายเพิ่มเติมว่า เหมืองฝายเป็นสัญลักษณ์ของการผสม

ผลงานงานเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตในแง่ เศรษฐกิจ การเกษตร การจัดการจัดสรรปันส่วน สิทธิ ผลประโยชน์และหน้าที่ของสมาชิกชุมชน หลักการและหลักเกณฑ์ที่จะประกันสิทธิความเท่าเทียมกันและการกระจายอำนาจในชุมชน และสังคมอันเป็นพัฒนาการทางสังคมการเมืองที่มีอุดมการณ์ เป็นแบบประชาธิปไตย จากงานของ วันเพ็ญ สุรฤกษ์ (2528) และ อุไรวรรณ ตันกิมยง (2536) สะท้อนให้เห็นถึงการจัดการน้ำของภาคเหนือโดยใช้ระบบเหมืองฝายเป็นการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ สูง ชุมชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงทรัพยากรน้ำอย่างยุติธรรม มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ และมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพภูมิศาสตร์ของภาคเหนืออีกด้วย

แต่ปัจจุบัน ภาคเหนือประสบปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าโดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ และการแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เกิดน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และเกิดการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้องค์กรมืองฝายก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิด จากสาเหตุหลายประการ อาทิ ปริมาณน้ำท่าลดลง การเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายพื้นที่เกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจตลอดปี โดยเฉพาะการปลูกข้าวซึ่งมีความต้องการใช้น้ำปริมาณมาก และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเหมืองฝายจากเหมืองฝายไม้มาเป็นเหมืองฝายคอนกรีต ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงแข็งแรงและไม่ต้องบำรุงรักษามากนัก แต่เหมืองฝายคอนกรีตถ้ามีการจัดการไม่ดีจะทำให้เกิดการตกตะกอนทรายหน้าฝายซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการไหลของน้ำและลำน้ำตื้นเขิน ส่งผลให้ การจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งขององค์กรมืองฝายไม่มีประสิทธิภาพเหมือนดั้งเดิม

ชุมชนอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นอีกชุมชนหนึ่งในภาคเหนือที่ประสบปัญหาการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งขององค์กรมืองฝายในลุ่มน้ำแม่จัน ซึ่งลุ่มน้ำแม่จันเป็นลุ่มน้ำสายสำคัญที่ ชุมชนในอำเภอแม่จันใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้น้ำในการทำเกษตรกรรมมาก ที่สุด มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 137,106 ไร่ โดยมีการจัดการน้ำในรูปแบบของระบบเหมืองฝาย ปัจจุบันมีฝายในลำน้ำแม่จันจำนวนทั้งหมด 16 ตัว ลุ่มน้ำแม่จันมีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำในตำบล แม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง น้ำไหลจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อย ที่สำคัญ ได้แก่ ลุ่มน้ำฮาหุ ลุ่มน้ำห้วยต่าง ลุ่มน้ำแม่จันตอนบน และลุ่มน้ำแม่จันน้อย ไหลผ่าน ที่ราบของอำเภอแม่จันทั้ง 7 ตำบล คือ ตำบลป่าตึง ตำบลแม่จัน ตำบลป่าซาง ตำบลสันทราย ตำบลจอมสวรรค์ ตำบลจันจว้าใต้และตำบลจันจว้า ไปบรรจบกับน้ำแม่คำที่บ้านร่องกลางในตำบล ป่าสัก อำเภอเชียงแสน แล้วจึงไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่บ้านสบคำ มีพื้นที่ประมาณ 265.02 ตาราง กิโลเมตร ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยประมาณ 136 ล้านลูกบาศก์กิโลเมตร/ปี ซึ่งแต่เดิมน้ำแม่จันมี ปริมาณน้ำมาก และเพียงพอต่อการจัดการน้ำในระบบเหมืองฝาย

แต่ปัจจุบันสภาพลุ่มน้ำแม่จันมีการเปลี่ยนแปลง ปริมาณน้ำลดลง เกิดการพังทลายของ หน้าดิน ลุ่มน้ำย่อยส่วนใหญ่มีสภาพตื้นเขิน เก็บกักน้ำได้น้อย (หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ,

2545) อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำสาขาแม่จันได้ถูกบุกรุกทำลาย และลดลง จากเดิมคือร้อยละ 66.09 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ เหลือเพียงร้อยละ 44.53 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีสาเหตุ สำคัญมาจากการทำลายป่าไม้และความเสื่อมโทรมของพื้นที่ต้นน้ำ เนื่องจากมีชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ อาศัยอยู่ตามพื้นที่ลุ่มน้ำ และพื้นที่ต้นน้ำของกลุ่มน้ำได้ทำการแผ้วถางป่าบนที่สูงเพื่อปลูกพืชผล การเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นไร่แบบเลื่อนลอย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องในระยะยาวต่อสภาพน้ำใน พื้นที่ลุ่มน้ำ (กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2545: 2-23)

นอกจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของกลุ่มน้ำแม่จันแล้ว ยังเกิดจากการจัดการน้ำ ขององค์กรเหมืองฝายที่ไม่มีประสิทธิภาพ จนนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำขององค์กร เหมืองฝายที่ใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำแม่จัน ทั้งความขัดแย้งของสมาชิกผู้ใช้น้ำภายในองค์กรเหมืองฝาย เดียวกัน และระหว่างองค์กรเหมืองฝายที่อยู่ใกล้กัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้งของ ทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างองค์กรเหมืองฝาย ป่ายาง ฝายตัวที่ 5 กับองค์กรเหมืองฝายโพชนาราม ฝายตัวที่ 6 ในลุ่มน้ำแม่จัน

กรณีปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างองค์กรเหมืองฝายป่ายางกับ องค์กรเหมืองฝายโพชนาราม เป็นกรณีความขัดแย้งที่ค่อนข้างรุนแรงกว่าองค์กรเหมืองฝายอื่นๆ ใน ลุ่มน้ำแม่จัน กล่าวคือ องค์กรเหมืองฝายโพชนาราม การได้รับปริมาณน้ำจึงขึ้นอยู่กับการปล่อยน้ำ จากเหมืองฝายป่ายางทางเดียว ทำให้ปริมาณน้ำที่ได้รับในแต่ละครั้งไม่เพียงพอกับความต้องการ ของสมาชิกผู้ใช้น้ำเหมืองฝายโพชนาราม และจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเหมืองฝายป่ายาง ทำให้มีเกิดการตตะกอนทรายหน้าฝายจำนวนมาก การขุดปากเหมืองเปิดโล่ง และการก่อดำเนิน สันฝายให้สูงขึ้น ส่งผลต่อการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งและก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมา

ดังนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา องค์กรเหมืองฝายโพชนารามและฝายไค้เคียงจึง ได้เจรจาเรียกร้องให้องค์กรเหมืองฝายป่ายางดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่องค์กรเหมืองฝายป่ายาง ยังไม่มีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ทำให้องค์กรเหมืองฝายโพชนารามได้ทำหนังสือยื่นต่ออำเภอแม่จัน เพื่อขอให้ช่วยดำเนินการแก้ไข จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้ามาศึกษาสภาพปัญหา ความขัดแย้งและสำรวจพื้นที่ที่มีปัญหาทั้งเหมืองฝายป่ายางและเหมืองฝายโพชนาราม ได้แก่ ปลัดอำเภอแม่จัน เกษตรอำเภอ นายกเทศมนตรีตำบลสันทราย ท่านัน ผู้ใหญ่บ้านและ คณะกรรมการเหมืองฝายโพชนาราม แต่ปัญหาก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขเหมือนเดิม จนกระทั่ง ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2546 ที่ผ่านมานี้ ได้มีการเคลื่อนไหวกวขององค์กรเหมืองฝายทั้ง 16 ตัว ใน ลุ่มน้ำแม่จัน โดยได้มีการประชุมร่วมกัน 5 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วยประธานเหมืองฝายทั้ง 16 ตัว และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งช่วงฤดูแล้งขององค์กรเหมืองฝาย ในลุ่มน้ำแม่จัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างองค์กรเหมือง

ฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพธารามยังคงมีอยู่ ถึงแม้ว่า ทั้งสององค์กรเหมืองฝายได้ดำเนินการจัดการความขัดแย้งในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม

จากปัญหาความขัดแย้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างเหมืองฝายป่ายางกับเหมืองฝายโพธาราม ถ้าไม่ได้รับการจัดการความขัดแย้งที่เหมาะสมแล้วอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต ส่งผลให้องค์กรเหมืองฝายเกิดความอ่อนแอและการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึงสาเหตุของความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้ง และวิธีการจัดการความขัดแย้งระหว่างองค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพธาราม ซึ่งคาดว่าผลการศึกษารังนี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการจัดการความขัดแย้งขององค์กรเหมืองฝายทั้งสองได้อย่างเหมาะสมเท่านั้น ยังสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสม ในการจัดการความขัดแย้งขององค์กรเหมืองฝายช่วงฤดูแล้งในกลุ่มน้ำแม่จัน จังหวัดเชียงราย ต่อไปได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งขององค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพธาราม
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งขององค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพธาราม

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของพื้นที่

การศึกษารังนี้ ได้เลือกหมู่บ้านในเขตพื้นที่ทำเกษตรที่ใช้น้ำจากเหมืองฝายป่ายางจำนวน 5 หมู่บ้าน คือ ตำบลป่าซาง ได้แก่ หมู่ 11 บ้านหนองอ้อ หมู่ 12 บ้านสันคือ ตำบลศรีคำ ได้แก่ หมู่ 2 บ้านป่ายาง หมู่ 5 บ้านกล้วย ตำบลสันทราย ได้แก่ หมู่ 8 บ้านโพธารามและเลือกหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ทำเกษตรที่ใช้น้ำจากเหมืองฝายโพธาราม จำนวน 6 หมู่บ้าน คือ ตำบลสันทราย ได้แก่ หมู่ 1 บ้านสันทราย หมู่ 2 บ้านจอมจันทร์ หมู่ 8 บ้านโพธาราม ตำบลจอมสวรรค์ ได้แก่ หมู่ 1 บ้านบ่อค้าง หมู่ 3 บ้านสันหลวงใต้ หมู่ 5 บ้านแม่สรวย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ทำการศึกษา โดยมีเหตุผลสำคัญในการเลือกพื้นที่ดังกล่าวคือ เป็นหมู่บ้านใน

เขตพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำของเหมืองฝายป่ายางกับเหมืองฝายโพชนาราม และเป็นหมู่บ้านในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างองค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพชนาราม

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการจัดการความขัดแย้งขององค์กรเหมืองฝายช่วงฤดูแล้งในกลุ่มน้ำแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรณีศึกษา ปัญหาการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเหมืองฝายป่ายางกับเหมืองฝายโพชนาราม โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

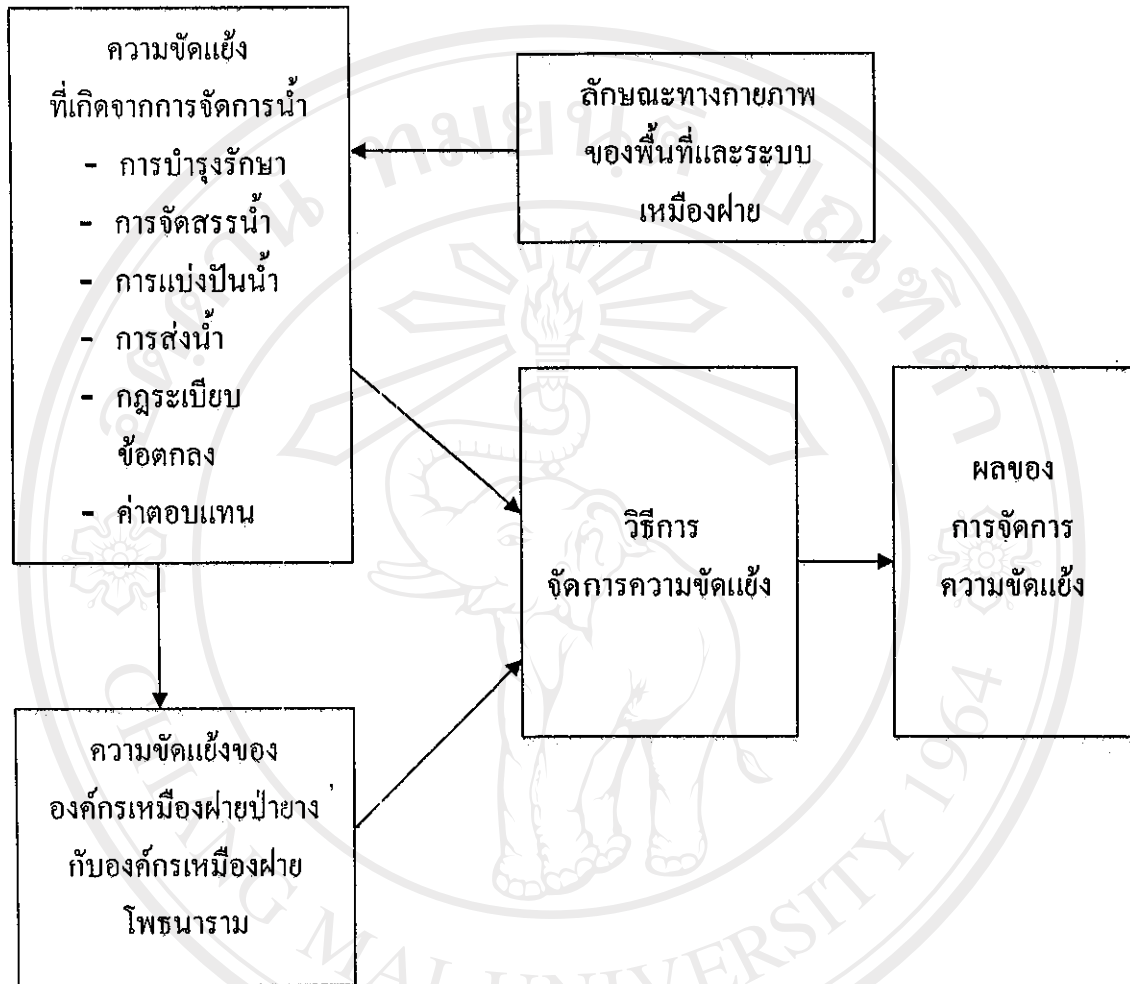
- 1) ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่และระบบเหมืองฝายในกลุ่มน้ำแม่จัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร และลักษณะโครงสร้างของระบบเหมืองฝาย อาจมีความหมายต่อความร่วมมือหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้
- 2) ศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งระหว่างองค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพชนารามว่า สาเหตุของความขัดแย้งคืออะไร ลักษณะของความรุนแรง ความรุนแรงของความขัดแย้งมากน้อยเพียงใด
- 3) ศึกษาวิธีการจัดการความขัดแย้งระหว่างองค์กรเหมืองฝายป่ายางกับองค์กรเหมืองฝายโพชนารามและผลของการจัดการความขัดแย้งเป็นอย่างไร

1.3.3 ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม มีดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารจัดการเหมืองฝาย ประกอบด้วย ประธานเหมืองฝายป่ายาง ประธานเหมืองฝายโพชนาราม คณะกรรมการเหมืองฝายป่ายาง และคณะกรรมการเหมืองฝายโพชนาราม
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ใช้น้ำเหมืองฝาย ประกอบด้วย สมาชิกผู้ใช้น้ำเหมืองฝายป่ายาง และสมาชิกผู้ใช้น้ำเหมืองฝายโพชนาราม ได้แก่ เกษตรกรต้นน้ำและเกษตรกรปลายน้ำ
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำแม่จัน เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานเชียงราย เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การจัดการความขัดแย้ง หมายถึง การเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาความขัดแย้ง และมีวิธีการจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสมเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งหรือยุติความขัดแย้ง

การจัดการน้ำ หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอกับความ ต้องการและสามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

เหมืองฝาย หมายถึง ระบบชลประทานท้องถิ่นในภาคเหนือ ซึ่งแต่เดิมโครงสร้างเหมือง ฝายเป็นไม้ไผ่ ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหมืองฝายเป็นคอนกรีต

องค์กรเมืองฝ้าย หมายถึง การรวมตัวของผู้ใช้น้ำในกลุ่มน้ำแม่จันและมีการบริหารจัดการน้ำเพื่อทำการเกษตรในพื้นที่ของตน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารการใช้น้ำหรือคณะกรรมการเมืองฝ้ายและกลุ่มผู้ใช้น้ำเมืองฝ้าย

ลุ่มน้ำแม่จัน หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยสันปันน้ำ เป็นพื้นที่รับน้ำฝนทั้งหมดของน้ำแม่จัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบสาเหตุของความขัดแย้งในการจัดการน้ำช่วงฤดูแล้งขององค์กรเมืองฝ้าย ป้ายางกับองค์กรเมืองฝ้ายโพชนารามและวิธีการจัดการความขัดแย้งของทั้งสององค์กรเมืองฝ้าย
2. ผลของการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งขององค์กรเมืองฝ้าย ป้ายางกับองค์กรเมืองฝ้ายโพชนารามอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการจัดการความขัดแย้งของทั้งสององค์กรเมืองฝ้ายได้อย่างเหมาะสม และน่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการจัดการความขัดแย้งขององค์กรเมืองฝ้ายช่วงฤดูแล้งในกลุ่มน้ำแม่จัน จังหวัดเชียงราย